

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Regionalny plan deinstytucjonalizacji oraz przedsięwzięcie strategiczne „Zintegrowany rozwój infrastruktury i usług społecznych w województwie pomorskim”

Gdańsk, 6 maja 2025 r.

Podstawowe założenia procesu deinstytucjonalizacji

Proces **rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności** (również profilaktycznych), które mają ograniczyć konieczność skierowania osoby do instytucji zapewniających opiekę w formie pobytu całodobowego.

Tworzenie warunków do usamodzielnienia mieszkańców instytucji zapewniających opiekę w formie pobytu całodobowego.

Proces deinstytucjonalizacji obejmuje w szczególności:

- 1) rozwój **usług w środowisku**,
- 2) **rozwój mieszkań** wspomaganych i treningowych,
- 3) **otwarcie instytucji** świadczących usługi społeczne w formie stacjonarnej na świadczenie usług w środowisku.

- **Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030**
zobowiązanie Samorządu Województwa Pomorskiego pn.
„Koordynacja procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych w województwie”
- **Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej**
„Zintegrowany rozwój infrastruktury i usług społecznych w województwie pomorskim”
- **Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027**
Przedsięwzięcia zintegrowane:
usługi społeczne i zdrowotne z infrastrukturą społeczną

Strategia rozwoju usług społecznych (SRUS) – Cele strategiczne

- 1) Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej **w opiece i wychowaniu dzieci**
- 2) Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla **osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu**
- 3) Włączenie społeczne **osób z niepełnosprawnościami** dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności
- 4) Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla **osób z zaburzeniami psychicznymi**
- 5) Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla **osób w kryzysie bezdomności** oraz osób zagrożonych bezdomnością

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu

Priorytety:

- 1) Przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu **dzieci i młodzieży**.
- 2) Przeciwdziałanie **bezdomności**.
- 3) Usługi społeczne **dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu**.
- 4) Instytucje pomocy społecznej oraz podmioty ekonomii społecznej – wsparcie dla osób i rodzin.
- 5) Integracja **cudzoziemców**.

Kluczowe etapy DI:

- 1) Kompleksowy audyt placówek całodobowych;
- 2) Stały rozwój usług opiekuńczych;
- 3) **Rozwój mieszkalnictwa wspomaganego**
- 4) Opracowanie LPDI i RPD
- 5) Zaprzestanie kierowania dzieci do DPS

Regionalny plan rozwoju i DI usług społecznych i zdrowotnych na lata 2023-2025

Usługi mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego:

➤ **w priorytetowych kierunkach interwencji:**

- dla osób z niepełnosprawnościami,
- dla seniorów,
- na rzecz osób w kryzysie bezdomności;

➤ **oraz w ramach działań uzupełniających:**

- na rzecz rodzin oraz usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej,
- dla osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie psychicznym.

Zasady funkcjonowania mieszkań wspomaganych

Mieszkania wspomagane
są jednym
z podstawowych
gwarantów
niezależnego życia.

- **Autonomia** – zdolność mieszkańców do samodzielnego podejmowania decyzji i wprowadzania ich w życie.
- **Niezależność** – odejście od familizacji opieki.
- **Równość** – dostępność mieszkańców do środowiska społecznego, kulturalnego, mieszkań, transportu, usług społecznych, ale także szans kształcenia oraz pracy.
- **Normalizacja** – stworzenie mieszkańcom warunków codziennego życia i wzorców, które obowiązują w głównym nurcie społecznym.
- **Empowerment** – wzmacnianie podmiotowości, którą należy rozumieć jako zdolność do dokonywania wyborów, do działania, odpowiedzialności i kierowania swoim życiem.

Mieszkalnictwo w regionie

Zgodnie
z rejestrem mieszkań
treningowych
i wspomaganych
w województwie
pomorskim
oraz listą mieszkań
wspomaganych
prowadzonych
przez NGO.

Dane z dnia 31.01.2025

Podmiot prowadzący	Typ mieszkań	Liczba mieszkań	Liczba miejsc w mieszkaniach
Gminy wiejskie (7)	Wspomagane / treningowe	12 (5+7)	32
Gminy miejskie (6) bez miast na prawach powiatu	Wspomagane / treningowe	13 (7+6)	40
Gminy miejsko-wiejskie (2)	Wspomagane / treningowe	2 (1+1)	8
Gminy – miasta na prawach powiatu (4)	Wspomagane / treningowe	90 (30+60)	290
Powiaty (14)	Treningowe	18	78
NGO (bez zlecenia samorządu)	Wspomagane	5	10
RAZEM		140	458

Założenia przedsięwzięcia strategicznego

- **Konkurencyjny sposób wyboru** – nabór wniosków:
Działanie FEPM.06.03 Infrastruktura społeczna
w zintegrowaniu z Działaniem FEPM.05.17 Usługi społeczne i zdrowotne
– z wyłączeniem obszaru metropolitalnego.
- Zintegrowanie pomiędzy dwoma projektami oznacza, że
inwestycje w obiekty infrastruktury społecznej muszą być ściśle skoordynowane.
- Przedsięwzięcie strategiczne **może objąć także projekty wynikające ze strategii instrumentów terytorialnych** o ile ze strategii instrumentów terytorialnych wynikają potrzeby w obszarze rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i treningowego.

Sposób realizacji przedsięwzięcia strategicznego

- W formule zintegrowanej w obu projektach (zarówno w obszarze infrastruktury społecznej jak i w obszarze usług społecznych) liderem jest ten sam podmiot.
- Preferowane będą inwestycje, których potrzeba realizacji wynika z **lokalnego planu rozwoju i deinstytucjonalizacji usług społecznych (LPDI)** opracowanego przez gminę lub powiat.
- Projekt w zakresie usług społecznych (EFS +) **może dotyczyć tylko usług realizowanych na rzecz osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury (EFRR)** oraz ich otoczenia.

Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego

Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027.

- Mieszkanie **nie może być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej**
- Liczba miejsc w mieszkaniu **nie może być większa niż 3** (wyjątek: fakt bycia rodziną).
- Pokoje w mieszkaniu powinny być **1-osobowe**

Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego

Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027.

Mieszkania dla 2 i więcej osób:

- 50 % lokali – w przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 8 lokali;
- 4 i 25% nadwyżki liczby lokali powyżej 4 – w przypadku nieruchomości o większej liczbie lokali.

Mieszkania, w których przebywa jedna osoba:

- 100% lokali – w przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 8 lokali włącznie;
- odpowiednio 25% nadwyżki liczby lokali powyżej 8 – w przypadku większych nieruchomości.

Treningowe

- **Umożliwienie prowadzenia niezależnego życia.**
- Nauka w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną.

Wspomagane

- **Utrzymanie lub rozwijanie niezależności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości**
- Pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu i realizacji kontaktów społecznych.

Rozporządzenie Ministra
Rodziny i Polityki Społecznej
z dnia 30 października 2023 r.
w sprawie mieszkań
treningowych i wspomaganych

Mieszkanie treningowe lub wspomagane,
oprócz pomieszczeń mieszkalnych,
składa się z:

- 1) ogólnodostępnej kuchni
lub aneksu kuchennego,
- 2) łazienki,
- 3) wydzielonego ustępu lub miski
ustępowej w łazience,
- 4) przestrzeni komunikacji wewnętrznej.

Minimalne wyposażenie pomieszczeń mieszkalnych

Rozporządzenie Ministra
Rodziny i Polityki Społecznej
z dnia 30 października 2023 r.
w sprawie mieszkań
treningowych i wspomaganych

- 1) łóżko lub tapczan – dla każdego mieszkańca,
- 2) szafka nocna – dla każdego mieszkańca,
- 3) szafa ubraniowa – dla każdego mieszkańca,
- 4) krzesło lub fotel – dla każdego mieszkańca,
- 5) telewizor lub komputer z dostępem do Internetu, mieszczący się w części:
 - ogólnodostępnej mieszkania lub
 - w każdym pomieszczeniu mieszkalnym.

Pozostałe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia strategicznego

Mieszkania:

- **nie powinny znajdować się na obszarach odizolowanych** od społeczności lokalnej i słabo skomunikowanych;
- powinny być usytuowane **w budynkach w pełni dostępnych dla osób ze zróżnicowanymi potrzebami** (uzupełniającą możliwą likwidacją barier – projektowanie uniwersalne);
- dostępność mieszkania treningowego dla różnych osób ze zróżnicowanymi potrzebami powinna zostać potwierdzona **audytem dostępności**;
- możliwe jest zaplanowanie wsparcia dla uczestników (EFS +) jeszcze przed zakończeniem inwestycji (EFRR).

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Dziękuję za uwagę